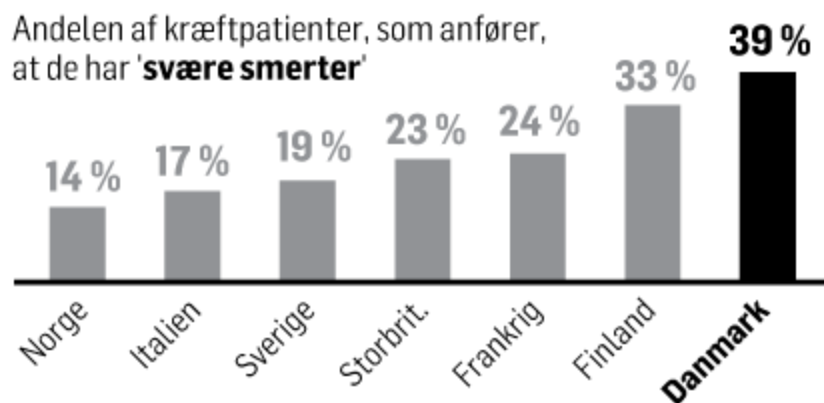

Det er ikke rart at dø i Danmark

Danmark er dejligt at leve i, men et dårligt sted at dø. Det konkluderer amerikansk forsker efter at have nærstuderet det danske sundhedsvæsen.

En nyligt offentliggjort rapport om samfundets indsats over for alvorligt syge og døende patienter udarbejdet af Economist Intelligence Unit (EIU) placerede Danmark som nummer 22 ud af 40 lande. Tre østeuropæiske lande (Ungarn, Polen og Tjekkiet) lå bedre placeret end Danmark – ligesom de fleste vesteuropæiske lande. Den ellers højt berømmede danske velfærdsmodel fungerer tilsyneladende ikke optimalt for alvorligt syge og døende patienter. Det er der mindst seks årsager til:

- **Danmark** anvender forholdsvis få ressourcer til palliativ indsats, som er den tværfaglige og helhedsorienterede indsats, der fokuserer på kontrol og lindring af fysiske symptomer, psykologiske og sociale forhold samt problemer af mere eksistentiel karakter hos patienter og deres familier. Den procentdel af BNP, som anvendes til sundhedsvæsenet i Danmark, er højere end noget andet sted i Vesteuropa; men kun Finland og Portugal rangerer lavere, når man ser på antallet af læger specialiseret i palliativ behandling og antallet af palliative sengepladser til rådighed for døende patienter. I Storbritannien, som ligger øverst på EIU's liste, findes der tre gange så mange palliative sengepladser per person som i Danmark. På den anden side af Atlanten modtager 40 pct. af amerikanerne specialiseret palliativ behandling, før de dør. I Danmark er kun omkring 4 pct. så heldige.
- **Danske læger** modtager næsten ingen undervisning i palliativ behandling. Lægeuddannelsen i Danmark er længere end noget andet sted i Europa. Mens 90 pct. af de amerikanske lægefakulteter og alle britiske lægefakulteter kræver, at de studerende skal gennemgå kurser i palliativ behandling, angiver en undersøgelse fra 2006, at kun omkring 6 pct. af danske læger får nogen form for undervisning.
- **Selv om** læger har mulighed for at kompensere for deres manglende formelle uddannelse i palliativ behandling ved at deltage i fælleskonferencer eller møder med kollegaer for at diskutere patientbehandling, er danske læger forholdsvis tilbageholdende i den henseende. Ifølge en undersøgelse offentliggjort af Verdenssundhedsorganisationen (WHO) står Danmark nederst på listen over 17 europæiske lande, hvor man studerede praktiserende lægers tilbøjelighed til at samarbejde med deres kollegaer.
- **Det er ikke** så let at komme i kontakt med praktiserende læger uden for deres konsultationstid i Danmark som andre steder i Europa. Generelt er den danske hjemmepleje for ældre og handicappede uden sidestykke i verden. Men ifølge WHO-undersøgelser ligger danske praktiserende læger på sidstepladsen blandt 17 lande i Vesteuropa, når det gælder deres villighed til at besøge patienter i hjemmet – hvor den palliative behandling og pleje jo ofte finder sted – uden for konsultationstid. Det er heller ikke almindelig praksis, at de praktiserende læger tilser deres patienter under indlæggelse på sygehus – og det kan vanskeliggøre kontinuiteten og kvaliteten af behandlingen.
- **I Danmark** er man tilbageholdende med på forhånd at nedskrive patientens ønsker for behandling og pleje i deres sidste livsfase. Det er ellers i tiltagende grad anerkendt, at nedskrevne retningslinjer med patientens individuelle ønsker er en væsentlig forudsætning for optimal livsafslutning, sammen med bl.a. vejledning fra patientens praktiserende læge. Men ifølge en undersøgelse fra 2006, offentliggjort i Critical Care Medicine, befinder Danmark sig forholdsvis langt nede på rangstigen blandt de vesteuropæiske lande, når det gælder udfærdigelsen af denne type dokumenter.
- **Den sjette** vigtige årsag er, at smertebehandling er under standard i Danmark: Da Danmark har forholdsvis få begrænsninger på ordinerings af smertestillende medicin, er der i princippet få lovmæssige og administrative hindringer for at give patienter en fremragende smertebehandling i deres sidste levetid. Men ifølge en analyse af kræftpatienter vil danske patienter med langt større sandsynlighed lide smerter end patienter i nogen af de andre undersøgte vesteuropæiske lande. Se figur.

Kilde: European Pain in Cancer 2007 - 10/4/05

Det siges, at danskerne er verdens lykkeligste folk. Danskerne anfører også, at de er mere tilfredse med deres sundhedstilstand end andre europæere (selv om der findes undersøgelser, som antyder, at de faktisk er mindre sunde). En medfødt evne til at være lykkelig er beundringsværdig hos et folk, men den kan også føre til en vis

magelighed og manglende selvkritik. I forbindelse med alvorlig livstruende sygdom, hvor døden i sidste ende bringer de menneskers stemmer til tavshed, som ellers ville kunne beklage sig over den mindre end optimale behandling, de modtog, mens de var i live, kan dette være problematisk.

Den danske velfærdsstat giver indbyggerne en grundlæggende livskvalitet, som misundes af mange i den vestlige verden. Samtidig står følgende meget klart ud fra forskningen på området: Selv om Danmark er et dejligt sted at leve, er det bestemt ikke et godt sted at dø.

Nu hvor problemet med pleje og behandling i livets afsluttende fase er blevet klart identificeret, vil danske politikere måske finde den kollektive vilje til at udbedre denne mangel i det danske velfærdssystem. I betragtning af, hvor succesrig den danske velfærdsmodel har været på andre områder, ville det være en skam – ja måske næsten skamfuldt – hvis de ikke gjorde det.

Ressource: <http://politiken.dk/debat/analyse/ECE1074006/det-er-ikke-rart-at-doe-i-danmark->

Offentliggjort: Oct 2, 2010 7:37 PM

© POLITIKEN.dk